

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 4481/2022
05.04.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из Села ..., општина Ивањица, кога заступа пуномоћник Марица Л. Радовановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова Републике Србије – Сектор за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво Републике Србије, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5397/20 од 12.11.2020. године, у седници одржаној 05.04.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5397/20 од 12.11.2020. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5397/20 од 12.11.2020. године у ставовима првом и трећем изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П 7252/18 од 10.06.2019. године у делу става првог изреке у погледу износа од 529.700,00 динара са законском затезном каматом од 10.06.2019. године до исплате, као и у ставу другом изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење у том делу.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 7252/18 од 10.06.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и тужена обавезана да му на име накнаде штете исплати 529.700,00 динара са законском затезном каматом од 14.05.2015. године, до исплате. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 114.194,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5397/20 од 12.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је усвојен тужбени захтев за накнаду штете у износу од 529.700,00 динара са законском затезном каматом од 10.06.2019. године до исплате, као и у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је преиначена у преосталом делу става првог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ накнаде штете од 14.05.2015. године до 09.06.2019. године. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је оценио да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...18/20), за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, па је из наведених разлога на основу члана 404. став 2. тог закона одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању дана 14.05.2015. године, деловањем елементарне непогоде, услед града дошло је до оштећења малињака на територији општине Ивањица, којом приликом тужена није издала наредбу за испаливање противградних ракета. Према извештају о процењеној штети од града датој од стране Комисије за процену штете од елементарних непогода од 29.05.2015. године, укупна штета од града на пољопривредној култури малина на газдинству тужиоца, на захваћеној површини од 0,30 ха износи 60%. Према решењу Општине Ивањица од 26.04.2016. године, тужиоцу је исплаћен процентуални износ штете од 2% сразмерно процењеној висини штете на засаду малина и на рачун тужиоца је уплаћено 10.800,00 динара. Укупан износ процењене штете је 540.500,00 динара, тако да је по извршеној исплати дела утврђене штете остало неисплаћено 529.700,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су на основу чланова 2, 8, 132. тачка 7. Закона о ванредним ситуацијама, члана 18. Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности, те чланова 173. и 174. у вези члана 184. Закона о облигационим односима, закључили да постоји основ одговорности тужене за штету проузроковану у малињаку тужиоца деловањем града јер није испунила обавезу успостављања система противградне заштите, при чему деловање града као елементарне непогоде не представља вишу силу због које би евентуално била искључена одговорност тужене. Другостепени суд је оценио да питање доприноса тужиоца настанку штете није битно у ситуацији када тужена није испунила своју законску обавезу успостављања противградне заштите, да би се могла позивати на приговор подељене одговорности због непредузимања одговарајућих мера заштите од стране тужиоца. Тужбени захтев је усвојен у висини неисплаћеног дела процењене штете са каматом, с тим што је другостепени суд преиначио првостепену пресуду само у погледу одлуке о камати, налазећи да тужилац има право на камату од пресуђења сходно одредби члана 189. став 1. Закона о облигационим односима.

По становишту Врховног касационог суда, правилно је становиште нижестепених суда о основу одговорности тужене за насталу штету због непредузимања мера за активирање система противградне заштите у смислу наведених одредби материјалног права. Правилно је такође становиште да град не представља вишу силу да би тужена била ослобођена одговорности по члану 177. Закона о

облигационим односима, јер се појава градоносних облака може у метеоролошком смислу предвидети и штета у претежном делу спречити. Основано се ревизијом указује да је одредбама Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ бр. 129/07) одређено да општина организује заштиту од елементарних непогода, па би за проузроковану штету насталу дејством елементарних непогода могла одговорати и општина, али како се ради о штети за коју одговара више лица, то је у питању њихова солидарна одговорност у смислу члана 206. ЗОО, у ком случају оштећени има право избора од кога ће захтевати испуњење, односно у конкретном случају, накнаду настале штете (члан 414. ЗОО), што је тужилац и учинио подношењем тужбе у овој правној ствари само против тужене Републике Србије.

У конкретном случају штета је настала и утврђен је основ одговорности тужене, али се нижестепени судови нису бавили утврђивањем чињеница о обиму успешности заштите од града испаливањем противградних ракета, коју је тужена оспоравала у одговору на тужбу истичући да је успешност противградне заштите мања од 50%. Поред тога, по члану 192. ЗОО оштећени који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду, а када је немогуће утврдити који део штете потиче од оштећеникове радње, суд ће досудити накнаду водећи рачуна о околностима случаја. Ради правилне примене наведене материјално правне одредбе изостало је утврђење битних чињеница о делу штете који потиче од оштећеникове радње, односно да ли је тужилац предузео одговарајуће мере заштите од града и мере умањења штете, те у зависности од тога да ли и у ком проценту постоји његов допринос настанку материјалне штете. Зато је Врховни касациони суд укинуо нижестепене одлуке у усвајајућем делу и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење да би се утврдиле наведене битне чињенице од којих зависи обим, односно висина тражене накнаде штете.

На основу члана 416. став 2. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић